Rozmanitosti.

Cukrovarnictví na Rusi zmáhá se v posledních letech znamenitě. Výroba cukru páčí se na 16 millionů pudů (po 40 lib.) Následkem nových ustanovení o potravní dani z cukru očekává finanční ministerium r. 1883 výnos 7,800,000 rublů daně z cukru, tedy o 3,800,000 rublů více než roku letošního.

V Srbsku došlo k trudnému sporu mezi konservativní vládou a hlavou srbské církve, metropolitou Michaelem. V Srbsku sotva jest zastoupitelstvo o něco více než Jihoslovanstvo mimo své metropolity. Úloha, kterou měl v těchto za osvobození balkánského poloostrova, jest nejen četná ale i historicky znamenitá. On vymohl na Rusi neúčastné sny podpory pro Srbsko i staršího, on s obětavostí a odvahou sobě byl vlastní tam, kde povstávati, důležitý a snášení domluvy byly zapotřebí. Měl on byl mocnou pákou, která pojila srbskomyslnou stranu ji hostinnou a celé Srbsko s Ruskem. Nynější vláda z ochoty k Rusovství páku tu přetla. Ministr vyučování Novakovič dal konat domovní přehlídku u metropolity a tu vypátrány byly u něho "spisy kompromitující." Jak a co se nenamáhalo. Nepochybně byly to spisy určené ku blahu Srbska a osvobození Balkánu od cizího vlivu a jha. Místo soudu byl metropolita Michael proti stížnou—jak "Presse" oznamuje—vypovězen do jakéhosi kláštera vnitř Srbska. "Presse" a celá směrem Bontoux-ovská vrhá se s jásotem na malé onoho, který po 22 let čestně, s neobyčejnou pozorností a v chvalné spravoval vynikající úřad svůj.

Doktorky. — Že doktorkám právě v oboru porodní jejich růže nekvetou, jest všeobecně známo. K ženským "doktorům" nepanuje takové důvěra, jako ke kolegům jejich mužského pohlaví. Však jest krajina na světě, kde mohly by vyniknouti. Jest to východní Indie. Dopisovatel londýnské "Times" upozorňuje na to, že národenství a mrav Indů zapovídá ženám, vídětí obličej muže cizího. Následkem toho v jakékoliv nemoci nehledají pomoci lékařské, hynouce raději, než by se lékařskému ošetřování podrobily. Ošetřování, které by se jim od lékařů pohlaví jejich dostati mohlo, bylo by pro ně pravým pohřebním.

Americké posvícení. — Každý ví, že čtvrtý (po případě poslední) čtvrtek v listopadu, svítí se každoročně v Sou. státě co den díkůvzdání, co svátek, k jehož svěcení president i guvernéři států každoročně vyzývají; každý též ví, že jest to jaksi slavnost obžínková, však není všeobecně známo, jaký původ má a kdy u všeobecné šetření svátek ten velel. Den díkůvzdání zaveden byl od puritánů, od prvních skutečných přistěhovalců do Novoanglicka. Jak známo, opustili puritáné Anglicko pro víru, hledajíce zde svobody pro své vyznání náboženské [ač k jiným byli později právě tak nesnášenliví, jako byla vláda anglická dříve k nim.] Jest tedy svátek ten původu čistě náboženského. V Novo-Anglicku svěcen po dvě století tak zbožně a všeobecně, jako vánoce v Čechách, neb nový rok. Jest to den, v kterém shromáždují se jednou v roce všichni členové rodiny kol stolu rodinného [jako v Čechách k štědrovečerní večeři] aby vespolek se potěšili a pobavili. Obyčej tento přenešen vystěhovalci z novoanglických států do krajin ostatních, však až do r. 1862 nebyl svátek ten všeobecným. Teprvé v roce tom poprvé president [Lincoln] vydal první provolání, vybízeje k všeobecnému svěcení svátku takového a ustanoviv k tomu čtvrtý čtvrtek v listopadu, kterýhož dne až dotud bylo šetřeno. Nyní již považuje se den díkůvzdání tak všeobecně za ustanovený svátek, jako vánoce, nový rok neb čtvrtý červenec. Ovšem, že třeba není každoročně příčiny k "díkůvzdání", ale těšit se může každý každoročně: Mnohý tomu že bylo mu dobře, jiný tomu že není mu hůře než bylo. Nu, jen když člověk má aspoň za něco děkovat.

Chov vlků. — Zní to podivně a přec jistí se, že jsou v některých státech lidé, kteří se chovem vlků nejen zanáší, ale přímo živí. V některých státech, jako ve Wisconsinu, Missouri a j. jsou zákony, kterými ustanovuje se odměna za hubení vlků. Co důkaz zabití vlka, proti kterému odměna se vypůčí, platí "skalp" vlka, totiž kůže z hlavy i s ušima. Účel a úmysl zákona jest dobrý, však tak jako mnohá jiná dobrá věc bývá zneužíván, jak se o tom zvlášť z Wisconsinu a v poslední době též z Missouri ohlašuje. Způsob chovu vlků jest rozmanitý. Jeden jest, že zálesák neb lovec, který obyčejně ve svém "revíru", zná každé doupě, když vyčíhá doupě vlčí, dává pozor kdy mají mláďata a když jsou "na vyvedení", v příležité době je vybéře. Staří ovšem nechá na živu, neboť jsou mu zdrojem příjmů. Jiní prý chovají si ochočené vlčice doma a v době říjení uvazují je do lesa. Vlčice pak vrhne mláďata, jichž skalpy, když odrostou, se zpeněží.

Nový monopol. — Jedna z plynárnických společností new-yorských nezdá se obávati konkurence světla elektrického a chystá se k obrovskému podniku. Hodlá totiž zavésti velkovýrobu plynu a sice tím způsobem, že zřídí obrovské plynárny v uhlonosné krajině u Pittsburgku a pomocí plynovodných trub hodlá zaopatřovati města na 500 mil kolem světivem, ba i topivem. Plyn nechá se na místě kde uhlí se dobývá, velmi lacino vyráběti a doprava prý by též nepřišla draho. Společnost ta má prý již uhlonosné pozemky k tomu cíli zakoupené. Z podniku takového musil by časem zříditi monopol ohromný, tak jako dráhy a dohýtání petroleje.

Mississippi. — Do léky Mississippi vidělá se celkem 33 jiných řek, které celkem jsou splavné 15,710 mil a sice: Missouri 3,159 mil, Mississippi 2,161, Ohio 1021, Red River 806, Arkansas 684, White 719, Tennessee 199, Cumberland 900, Yellowstone 474, Ouachita 594, Wabash 365, Allegheny 364, Osage 361, Minnesota 295, Sunflower 271, Illinois 270, Yazoo 229, Black (Arkansas) 191, Green 200, St. Francis 180, Tallahatchie 175, Wisconsin 160, Deer Creek 116, Texas 813, Muscogee 116, Kentucky 115, Barthelme 100, Kanawha 94, Muskingum 94, Chippewa 90, Iowa 90, Big Hachie 75, St. Croix 75, Rock 65, Black (Louisiana 61, Macon 60, Reed 59, Clinton 50, Big Horn 50, Little Red 49, Big Cypress a Sun 44, Big Black a Deschitte.

Census. — Dnáší všeobecné sčítání lidu v Soustátí, při čemž sečtány již mnohé jiné statistické části, odhýval se jak známo, minulý rok. Sestávající a svědectví sčítacích úřadů trvalo až dosud, bude však nyní již v brzku ukončeno. Celkem vydáno bylo k tomu účelu \$3,980,000. Dle opravených zpráv nalezalo se v Soustátí 50,155,783 obyvatelů, kteří se dělí na státy jak následuje:

Alabama	1,262,505
Arkansas	802,525
Arizona	40,440
California	864,694
Colorado	194,327
Connecticut	622,700
Dakota	135,180
Delaware	146,608
District of Columbia	177,624
Florida	269,493
Georgia	1,542,180
Idaho	32,610
Illinois	3,077,871
Indiana	1,978,301
Iowa	1,624,615
Kansas	996,096
Kentucky	1,648,690
Louisiana	939,946
Maine	648,936
Mar land	934,943
Massachusetts	1,783,085
Michigan	1,636,937
Minnesota	780,773
Mississippi	1,131,597
Missouri	2,168,380
Montana	39,157
Nebraska	452,402
Nevada	62,266
New Hamshire	346,991
New Jersey	1,131,116
New Mexico	118,965
New York	5,082,871
North Carolina	1,399,750
Ohio	3,198,062
Oregon	174,768
Pennsylvania	4,282,891
Rhode Island	276,528
South Carolina	995,577
Tennessee	1,542,359
Texas	1,597,194
Utah	143,963
Vermont	332,286
Virginia	512, 65
Washington Territory	75,116
West Virginia	618,455
Wisconsin	1,315,497
Wyoming	20,875

DOPISY.

Greenfield, Mich., 11. list. 1881. — Vážený red.!—Úrodu jsme tu měli prostřední; místy pěknou. Pšenice sypala od 15 do 25 bušlů po akru, žito od 15 do 30 bušlů, oves od 30 do 50, kukuřice od 50 do 75, brambory od 100 do 200 bušlů po akrů. — Počasí máme velmi špatné; už na druhý měsíc nám pořádně prší, tak že nemůžem ani pro marast do města. Co toto píšu, je venku zrovna soudný den; vítr burácí, stromoví hučí, až to i u vnitř stavení proniká; a při tom prší jen se leje. Všelý pozdrav na Vás i všechny čtenáře. S úctou

Josef Benda.

Wilson, Kans., 21. listop. 1881. — Ct. red.! — Pšenice v této krajině byla obstojná, po akru se vytěžilo od 8 do 15 bušlů; korna se dočista žádná nezrodila; byla ze začátku silná, ku konci ale chybná, tak že se žádná nevytěžila. Co se týká letošní sethy, jest až dosavad pěkná ukázka na budoucí rok, jenom jestli nám v jejím začátečném vývinu nevymrzne. Zima jest až dosud mírná, noční mrazíky, přes den jest to obstojné. Arci jsme měli 10. t. m. sníh; ten potrval as 2 dny, pak zmizel.

Já vám přeji mnoho zdaru. S úctou

Josef Dürschmit.

Praha, Colfax Co. Neb., 22. list. '81. — Vážený pane red.! — P. Z. ve svém zvětšeném formátu, s novým románem v knihové formě, mne mile překvapil; to jest důkazem, že zdárně pokračujete za vytknutým cílem, na dráze pokroku.

Teď je na čtenářích P. Z., by snaze Vaší další průjev hojným předplácením.

Ranná kukuřice jest v našem okolí výborná, vydá od 30 až přes 50 bušlů po akru, ale pšenice jest chatrná; sype od 5—9 bušlů po akru. Jiné obiliny, jako ječmen, oves, vydali dobrou úrodu. V celku však v porovnání k minulým letům, stojí si rolník s námi letos na rovni, ponévadž od se letos méně sklidilo, má více za to slušnější cenu. Z 11. na 12 listopadu napadlo něco sněhu, mráz dne 17. a 18. kreslil na okenicích květy rozmanitých tvarů, čímž byla orba zastavena. Obloha jasná bez mráčku věští že na dále každé noci dostanem mrazík dělem. Země se připravuje k odpočinku zimnímu.

Volba v naší osadě, Midland township, okres Colfax, měla pro nás Čechy výsledek ten, že byli zvolení následující důležníci čeští, assessor Vác. Vácha, cestáří Jos. Fohla, Jan Souček, Vojtěch Hobuh; konstábl Jos. Vávra.

S úctou F. Brodecký.

V Novém Táboře, Kans, 21. list. '81. — Ctěná redakce P. Z.—Prosím, račte popřáti místečka na opravu ve vašem ctěném listě. V Slavi č. 1051. čteme dopis p. J. J. Houdka z New Tabor, v němž udává o novém národním svátku. Nerad se pouštím do sporu, ale vidím, že taková věc potřebuje objasnění. Slavili jsme památku "Jubilejní" století, — vydání tolerančního patentu, aneb osvobození národa českého z jařma jak tělesného tak duchovního, osvobození z otroctví hierarchie. — A budem dávati podobné památky ryze národní, byť by ci typ. dopisovatel Slavie nadpoul třeba útěkem domůže "Národní svátek?"

Není prot jsme blahopřáli Josefu II., píše: "snad to, že bájil svými naše české v Čechách; snad snad proto. Že nelze milí národ jednojazyčný v lůně, než ně panovat, chtěje nám tak vyrvati jazyk mateřský?" Truchlivo pří o minulosti přemítati.—Kdyby p. dopisovatel přišel podrobnosti, vzíšil by prof jsme mu blahosklonně, a mohl si o jeho názorech ujasnit.

My toho nesoudíme, že chtěl uvésti učebný rakouského mocnářství pod jeho jazyk. Že by byl chtěl Čechy tuhý pohnout. Což mohl lehko národu upustnou tlapnouti na krk a vyrvat mu jeho jazyk. Josef nechtěl však nový boj; on prvé rozpoutal národ český z okovů a dal mu do ruky zbraň, aby se mohl bránit, t. j. obojnost rozumu duchovenstvu, a vlídit je v ruce světských a svobodomyslných mužů, tak že vyšlé kněz bylo národu českému nadmíru. A tak různý na poměr Čech zapomínáme jen k dobrému. Nebo a tím lepší bratrství chopí se mocnářství mohou používat národa a přivrtit jeho jazyka. Mezi letošními mužů jmenovati chtěl Václava M. Kramerius, který za vlády Josefa II. nejvíce přispěl na národní sílí důležité jazyka českého, a přede, nejvíší národovec té doby. nikde si nestěžuje, že by mu byl v čem Josef II. bránil. Nýbrž Kramerius vychvaluje spravedlnost a svobodomyslnost jeho. Kramerius toho času religeral noviny od r. 1785 až do r. 1825, po čtvrt let, o nichžto se svědectví vydává, že přes byly mocně ku vkořenění umělecko a ujařmeného ducha národního, líčce lásku k mateřině, rozplamňujíce vlastenectví v kruzích vladařích a v srdcích nejširších. Lid noviny nečítající probouzel Kramerius svým kalendářem tolerančním (vyd. 1787-1799) které byly jak u katolíků tak evang. velice oblíbeny, tak že mnohé ročníky musely býti podruhé vydány. I mnoho jiných knih vydal k probuzení a utužení národního života i časového pokroku v Čechách velice prospívajících.—Heslo jeho bylo toto: Šlechetného člověka činí šlechetné smýšlení, a vznešené skutky, nikoli ale narození,—které není zásluhou naší. — svět jest pole na kterémž sejeme, hlavně tedy dobré semeno zaseti, abychom i my i potomci naši hojnější užitky těžiti mohli. Jakoť nelze vlast bez národu, tak nelze i národ bez jazyka zvláštního sobě pomysliti a nikdo, jenž jazyk národa svého nemiluje a nevzdělává, nemí se s pravou láskou k vlasti hnouti. Jazyk mateřský jest takový klenot, že i barbaři národové nevěří co by si nad něj dráže vážiti mohli, a mi bychom se za něj měli styděti a jím opovrhovati? A hle zdaliž byl pro to vlastenectví trestán? Promluvil to Kramerius v té době nehostině, kdy teprv z nepatrných jisker vznikalo světlo nového dne, a můžeme tudy počítati od doby Josefovy na zkřížení národa českého z poroby, nebo to nadšené vlastenectví nedalo vzniknouti bezradějnosti, protož odhodlal se k plodné práci, nedbal prospěchů osobních, alébrž plnou vroucností přilnul k opuštěnému národu a setrval až do posledního dechu na čestném bojišti. —Kramerius mohl pro své vlastenectví přízně císařské ztratiti, než že jeho vlastenectví nerovnání Josef II. na překážku nebyl, protož si Kamerius také nikdo nestěžuje, nýbrž jednání jeho oceňuje. Nechť si pan dopisovatel přečte V. M. Krameria a jeho knihu Josefovu. A v jiné knize tímž Kramerius r. 1786 vydané na straně 18 čteme, kterak o Josefovi píše: Pohlédněte vy sedláci a ostatní podaní! Jak málo sedláků a poplatných za starých časů před pána země přijíti mohlo. U Josefa i tomu nejmenšímu dvéře otevřeny jsou. Josef jednoho každého dobrotivě slyší, a Josef chce, aby jedno mu každému podle práva a spravedlnosti spomožено bylo, a nedopustí žádného potlačiti. Na stránce 24. této knihy čteme: O moji synáčkové! My v stavu nejsme našemu císaři Josefovi za svobodu knih tlačení dosti se vynadékovati. Nyní něco s dobrými základy, a něco s moudrým naučením k čtení dostaneme, jelto prvé krom samých štěpných zahrádek, duchovních budíků. Geltrudy a Matildy, a těm podobné ničemných a k povržením hrubě napomahajících škartek, nebylo nic v knihupectví nalezeno. S censurou knih bývala pravá bída. Poznamenání knih zapovězených byl by mohl sedlák na vůz se dvěma voli naložiti. Mohlo by se ještě více důkazů podati, ale snad úd čtenářského spolku bude také něco věděti. A kdo je pravý svobodomyslník, nechá každého nechť se v své svobodomyslnosti pobybuje.

Pravím že se za to nestydíme, že jsme slavili století tu památku se spolu bratřími v Čechách. My nejsme lhostejni k historii české, ačkoliv jsme od své vlasti vzdáleni. Radujíli se tam ze svobody synů a dcer svých, proč bychom my se s nimy nerudovali, jsouce Češi a ve svobodné zemi, a láska k mateřské zemi neží ten vlastenecký smutek potlačiti.

Že by byl p. J. J. Houdek horlivý zastance jazyka českého, pochybujeme; neboť v jeho dopise dále nalézáme zpotvořena slova anglická jako "grjaček české" a "újdo". Věru kdybychom takových pěstitelů jazyka českého měli, nebylo by potřeba ani Josefinských zákonů k jeho utlačení.

Doufáme, že p. dopisovatel přijde časem o naší slavnosti k lepšímu náhledu, jako přišel k lepšímu náhledu o monopolu železničním. Před několika roky pracoval mocně pro železnici, aby se od okresu $100,000 společnosti do kasy vykradlo, a teď protírá. Je to monopol lichvářů na výsost o mnoho soukromě. Jen ku příkladu.

Jan Rondeau.

Juniata, Holt Co. Neb. 19. list. '81. —Ct. red. P. Z.—Vícem rozličným, kteří jsou usazení v této krajině, se to dobře líbí. Pozemky jsou tu úrodné, řeholí podává dříví, uhlí dostatek. Celým letošním roku, možno se tu teprvé z jara snadi jisté plynící; však co jistého plánovati do nové půdy, dobře se zlíbí. Pan Nohýlka sázel 4 bušle semínek a sklidil 70, pan Dvořák sázel 5 bušlů, sklidil 106, pan Tomíšek má jich též velkou komoru, nevím však mnoho bušlů. Kukuřice byla též výborná, ale dosud není sbírané. Všichni jsou rádi, že se tu usadili. Zde je dosti hojnost pozemku a sice samý rýžák. Dříví k lehnání pozemku a sice samý rýžák. Dříví k lehnání pozemku a sice samý rýžák. Dříví k lehnání